

per humanitas, ubicumque existit, manet eodem modo unita Verbo ex vi ejusdem unionis. Et in mysterio Eucharistiae, per quod humanitas Christi quodammodo in multis locis constituitur, in omnibus est unita Verbo ex vi ejusdem unionis.

20. Sed nihilominus hoc mihi non satisficit, quia, licet ex natura rei verum sit humanitatem unitam Verbo, ubicumque constitutatur, ferre secum suam unionem, quia est intrinsecus modus ejus, et a loco non pendens, tamen cum hic modus ex natura rei ab ipsa humanitate distinguatur, non videtur implicare contradictionem, ut existente humanitate unita in uno loco, constitutatur in alio quoad substantiam suam, et non quoad modum unionis; sicut non videtur contradictionem involvere, quod eadem anima, quae in uno loco est unita corpori, in alio ponatur sine corpore, et sine modo unionis; et similiter quod idem accidens alicubi inhæreat subjecto, alibi vero sine subjecto sit. Admisso ergo hoc casu ut possibili, non videtur inconveniens concedere totum quod argumentum intendit; quia illi duo modi non repugnant, nisi respectu ejusdem subjecti, ut habet rationem unius; at vero humanitas constituta in duobus locis habet vicem, seu modum duplicitis subjecti. Deinde contradicunt, seu repugnantia, quae includitur in illis modis, solum est servatis omnibus circumstantiis ad contradictionem requisitis, et consequenter requiritur ut sit in eodem tempore et loco; unde, sicut pro diversis temporibus non sibi repugnant, ita nec pro diversis locis videntur pugnare. Quod denique exemplis supra positis declaratur, quia unum accidens potest in uno loco inhærente, et in alio per se esse, et una linea in uno loco esse recta, et in alio curva. Neque contra hoc video quod objici possit; argumentum enim supra factum ex unitate personæ Christi, et locutionibus Sanctorum, contra hoc non procedit; loquuntur enim de mysterio, ut factum est; nunc autem humanitas Christi, ubicumque est, est unita Verbo, non quia contrarium implicant contradictionem, sed quia ubicumque est hic homo, est verus Deus; et quia facta unione hoc est illi debitum et connaturale, et maxime pertinens ad perfectionem ejus. Sicut etiam ubicumque nunc est caro Christi, est unita animæ, non quia contrarium implicant contradictionem, sed quia hoc pertinet ad majorem perfectionem, et est magis connaturale.

21. Alia hie posset esse quæstio, an possit Deus eamdem naturam conservare in duplice persona, non aliena, sed propria; faciendo, videlicet, ut natura habeat duos proprios modos subsistentiæ. Et ratio dubii est, quia in eis non procedit repugnantia posita, nam per eos non esset per se et in alio, sed per utrumque esset per se; ergo ex hoc capite non est repugnantia. Nec vero ex sola pluralitate, quia non repugnat has subsistentias multiplicari in eadem natura successive; posset enim Deus subsistentiam, quam nunc habeo, a me auferre, vel aliquo tempore impedire, aliamque loco illius trahi; ergo etiam simul posset utramque ponere in mea natura. Tandem accidenti posset simul conferre duplēm inhærentiam, vel in diversis, vel etiam in eodem subjecto. Nec vero hinc sequitur infinitas in natura, tum quia non esset ille modus subsistendi, in pluribus suppositis propriis, connaturalis, nec debitus; tum etiam quia non esset per identitatem in illis, sed per unionem. Fateor me nunc non invenire in hoc repugnantiam, nec inconveniens aliquid, sed fortasse in Metaphysica pressius dubitationem hanc examinabo. Hoc enim loco, non expedit in ea diutius immorari.

SECTIO II.

Utrum alia substantialis natura præter humanam sit assumptibilis a persona divina.

1. Hic non agimus de natura assumptibili solum ex intrinseca congruentia, sed simpliciter de potentia obedientiæ, seu non repugnantia; neque agimus de humana natura, satis enim ex mysterio facto constat assumptibilem esse. Neque audiendus est error Wicleph, quem refert Walden., lib. 1 Doctrinalis Fidei antiquæ, c. 44, qui asseruit, nullam aliam humanitatem fuisse a Verbo assumptibilem, præter eam singularem et individuam quam assumpsit. Est enim hoc plane absurdum, et sine fundamento dictum, quia non est major ratio, vel repugnantia in una quam in alia, cum in substantia et specie ejusdem rationis sint, et consequenter eamdem capacitatem habeant substantialiem, ut Verbo uniantur. Et ideo Augustinus, 13 de Trinit., c. 18, ut per se notum supponit, potuisse Verbum assumere humanitatem aliquam quam ex stirpe Adæ, et ideo de Prædest. Sanct., c. 15, dicit ex sola Dei gratuita elecione, et non ex alicujus meritis, factum esse

ut illa potius humanitas quam alia Verbo jungeretur. Itaque in hoc nullus unquam Catholicus dubitare potuit. Omissa ergo humana natura, quæstio esse potest vel de natura superiori, ut est angelica, vel de inferiori, ut est irrationalis, vel insensibilis natura.

2. Prima sententia esse potest, negans angelicam seu spiritualem naturam esse assumptibilem. Ita tenet Albertus, in 3, dist. 2, art. 2. Et fundamentum esse potest, quia in natura immateriali suppositum nihil addit supra naturam ipsam, sed ipsa natura per se ipsam formaliter est quo est, et quod est, inde enim fit non esse magis assumptibilem talem naturam quam suppositum. Quod fundamentum videtur doceri a D. Thoma, 4 contra gent., c. 55, ad 4, et 1 part., q. 3, ad 3, ubi generaliter dicit, in separatis a materia non distinguui suppositum a natura.

3. Secunda sententia negat irrationalem naturam esse assumptibilem, nisi aliquem ordinem habeat ad rationalem. Hæc tribuitur Alexand. Alens., 3 p., q. 2, memb. 7; et Bonav., in 3, dist. 2, art. 1, q. 1. Sed his locis non agunt de possibili simpliciter, sed de eo quod maxime decet. Magis hoc insinuat idem Alensis, q. 11, memb. 1, et quæst. 12, memb. 1, artic. 1. Et sequitur ex alia ejus doctrina, in q. 7, memb. 2, art. 1, scilicet, naturam non esse assumptibilem, nisi mediante gratia habituali, cuius cum irrationalis natura capax non sit, sequitur neque hujus unionis esse capacem. Expressius tenuit hanc sententiam Henric., Quodlib. 13, q. 5; Carthus., dist. 2, q. 2, articul. 3; Picus Mirandol., in Apolog., conclus. 4, et eam ut probabilem defendunt Richard., dist. 2, art. 1, q. 2; Gabriel, dist. 2, q. 2; Marsil., in 3, q. 3. Fundamenta infra videbimus.

4. Dico primo, potuisse Deum assumere, sibique hypostaticè unire naturam angelicam. Hæc est D. Thomæ hic, art. 1, ad 3, et 4 contra gent., cap. 55, ad 3 et 4, quibus locis Cajet., Ferrar., et alii Thomistæ id docent; et est communior sententia Doctorum, in 3, dist. 2; et sumi potest ex verbis Pauli ad Hebr. 2: *Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abraham apprehendit;* quæ verba clare supponunt utrumque fuisse possibile, grafiā vero Dei erga humanum genus in hoc commendari, quod in hac unione humanam naturam angelicæ prætulerit; et hoc modo expositores omnes et Sancti hæc verba interpretantur. Et confirmatur, quia anima separata mansit illam potest suscipere.

6. Dico secundo: simpliciter loquendo, non implicat contradictionem, naturam irrationalem vel insensibilem uniri Deo hypostaticè. Hæc est sententia communior Theologorum, in 3, dist. 2, ubi D. Thomas, q. 1, art. 1; et Scot., q. 1, art. 2; Palud., q. 1; Durand., q. 1; Almai., q. 2; Marsil., q. 3, art. 1; Okam., q. 1, articulo tertio et nono; Capreol., Cajet.

et omnes Thomistæ. Et videtur aperta sententia Augustini, libr. de Vera relig., c. 16, tom. I, ubi ait, per hoc mysterium demonstrasse Deum, quam excelsum locum inter creaturas habeat humana natura, quod non solum visibiliter, nam id, inquit, poterat et in aliquo æthereo corpore, ad nostrorum aspectuum tolerantiam temperato, sed etiam hominibus in vero homine apparuit; ipsa enim natura suscipienda erat, quæ liberanda. Idem sentiunt Tertullianus et Gregorius Nyssen., infra citandi. Et ex his, quæ facta sunt, potest hæc sententia suaderi, primo, quia corpus humanum et terrenum Verbo unitum fuit. Dices, fuisse unitum mediante anima, sine qua uniri non posset, ut expresse affirmat Origen., 2 Periarch., c. 6, dicens: *Non enim possibile erat Dei naturam corpori sine medio, scilicet anima, misceri.* Sed contra: nam, licet anima dicatur medium ut quo, seu in ordine intentionis, non tamen fuit medium physice, ut ita dicam, seu in ordine executionis, ut q. 6 explicabitur. Verbum enim ipsum immediate fuit unitum corpori et materiæ secundum se, quamvis in ordine ad animam, et propter animam. Deinde in triduo mansit corpus sine anima, et tamen vere ac substantialiter mansit unitum hypostaticæ Verbo; ergo informatio animæ non erat simpliciter necessaria ad hanc unionem. Unde illa verba Origonis vel rejicienda sunt, vel pie explicanda secundum quamdam congruitatem. Sed respondent aliqui, etiam corpus fuisse unitum mediante anima, per dispositionem quæ in illo mansit. Sed hoc nihil refert, quia in corpore non manent, nisi vel accidentia, quæ per se non referunt ad unionem hypostaticam, ut ex supra dictis patet, vel ordo aut habitudo ad animam, quæ in corpore fuit, et postea iterum futura erat per resurrectionem, quæ potius est habitudo rationalis, vel denominatio extrinseca, quam aliquid intrinsecum ipsi corpori; ergo intrinsece ipsum corpus ratione sua substantiæ fuit capax hujus unionis; ergo, pari ratione, quælibet natura substantialis habet eamdem capacitem. Tertio hoc suadetur, quia sanguis et alii humores, ut infra dicetur, sunt uniti Verbo hypostaticæ, cum non informentur anima juxta probabilem sententiam; ergo eodem modo poterat assumi quælibet alia substantialis natura inanimis. Quod si dicatur sanguinem esse assumptum, ut partem pertinente ad veritatem humanæ naturæ, hoc quidem referre potest ad congruitatem, seu

decentiam unionis, non vero ad capacitem simpliciter, quia hæc est intrinseca ipsi substantiæ, quæ unitur, et proxime oritur ex hoc quod est natura capax subsistentiæ. Unde arguitur quarto (et hæc est propria ratio conclusionis), quia unio hypostatica proxime et per se terminatur ad subsistentiam; sed quælibet natura substantialis est capax subsistentiæ; ergo est capax hujus unionis. Denique nulla contradictio, vel repugnantia potest vel probabiliter ostendi, ut patebit objectionibus satisfaciendo.

7. Objectio.—Responsio.—Prima objectio est, quia irrationalis natura non est apta ad constituendam personam; ergo non potest in divina persona subsistere. Respondetur, personam et suppositum non differre in modo incomunicabiliter subsistendi, sed solum differre in dignitate naturæ, quia persona dicit illum modum subsistendi, quasi extrinsece limitatum, et contractum ad naturam rationalem. Quocirca, respectu hujus unionis hypostaticæ nihil refert quod terminus per illam resultans denominetur suppositum, vel persona, hoc enim pendet ex conditione tantum naturæ assumptæ; per se vero solum necessarium est ut sit unio in subsistentia; et ideo omnis natura capax subsistentiæ est capax hujus unionis. Ex quo expeditur facile, quod a quibusdam queri solet, si Verbum uniretur naturæ irrationali, an uniretur in ratione personæ, ut Okam supra contendit, vel tantum in ratione suppositi, ut alii volunt. Dicendum est enim, quod Verbum in eo casu uniretur tali naturæ per suam personalitatem, sicut nunc unitur sanguini, vel sicut nniebatur cadaveri in triduo; compositum tamen resultans ex illa unione, licet esset suppositum talis naturæ, ut sic tamen non denominaretur persona, quia illa natura non esset rationalis, sicut cadaver Christi ut sic non erat persona, quamquam illud idem suppositum, ut subsistit in natura divina, persona sit.

8. Objectio.—Responsio.—Objectio.—Responsio.—Secunda, et communis objectio est, quia natura irrationalis non est capax unionis divinæ, neque alicujus operationis divinæ; ergo nec divini esse, quod per hanc unionem communicatur; cum enim esse sit propter operari, teste Aristotele, quod est incapax operationis alicujus naturæ, est etiam incapax esse, seu subsistentiæ talis naturæ. Unde Damascenus, lib. 3 de Fide, c. 17, dicit carnem Christi simul cum divina substantia

actiones divinas participasse. Et c. 18: *Mens, inquit, sapientia et operatione destituta, nulla unquam esse queat: nam si torpida, atque immobilis est, nec quidem omnino est.* Respondetur negando consequentiam; quia visio beata non est propria operatio consequens hanc unionem; communicatur enim sine illa, et per se, ac ex natura sua solum in gratia fundatur; est enim gratia participatio divinæ naturæ, cui respondet participatio divinæ operationis. Unio vero hypostatica, si proprie ac physice loquamus, non habet operationem hoc modo propriam, quia gratia unionis non est formalis communicatio ipsius naturæ divinæ, quæ est principium operationum divinarum; sed est communicatio subsistentiæ divinæ, quæ constituit personam operantem, non vero est principium formale operandi. Debetur autem naturæ assumptæ, ratione hujus unionis, perfectus modus operandi juxta ipsius naturæ capacitem, et consequenter debetur gratia creata, et visio Dei, si natura sit capax ejus; non tamen sunt hæc perfectiones accidentiaræ, simpliciter necessariæ ad hanc unionem, ut supra, q. 2, dictum est, et in sequentibus sèpius dicetur. Cum ergo dicitur esse communicari propter operationem, proprie et formaliter intelligendum est de esse naturæ seu essentiali, et de esse existentiæ, quod est proprium operationis naturæ; esse autem subsistentiæ, proxime et intrinsece solum est propter subsistendum, remote vero et extrinsece potest ordinari ad operandum, juxta naturæ capacitem; et ita posset Deus, si assumeret irrationalem naturam, illam elevare ad actiones miraculosas, quas Dionysius et Damascenus divinas vocant; quamvis hoc etiam extrinsecum sit ipsi unioni, et ex voluntate Dei pendeat. Cur autem irrationalis natura sit capax hujus unionis, non autem visionis beatæ, cum tamen illa sit major perfectio quam hæc, tractatum est supra, disput. 9, sect. 2. Ratio enim est, quia hæc unio ordinatur ad quamdam substantiæ seu subsistentiæ compositionem, et ideo capacitas ejus solum fundatur in communi ratione naturæ substantialis; visio vero est operatio vitæ, cujus sola natura intellectualis est capax per facultatem, quæ non consequitur naturam substantialiem ut sic, sed certum gradum ejus. Tertia objectio est, quia natura irrationalis est incapax sanctificationis, propter quod est etiam incapax gratiæ habitualis. Respondetur, in hac voce sanctificationis posse multa includi, quæ faciunt

sensus ambiguum et equivocum, ut infra, q. 7, latius exponam. Si ergo nomine sanctificationis intelligatur rectitudo aliqua et perfectio in actibus studiosis, vel meritoris, seu liberis, non est de ratione hujus unionis ut conferat hanc sanctificationem cuicunque naturæ, sed solum naturæ liberæ, et capacillius; non est enim hic effectus quasi formalis hujus unionis, sed solum ex illa resultat juxta naturæ capacitem. Si autem nomine sanctificationis intelligitur deificatio quædam naturæ assumptæ, per intimam unionem et præsentiam divinæ personæ, sic omnis natura unita Verbo Dei, etiamsi irrationalis sit, est deificata et sanctificata; unde et speciali adoratione digna est ratione unionis, et, ut dictum est, illi debetur perfecta operatio juxta suam capacitem.

9. Objectio.—Responsio.—Quarta objectio, quia videtur per se indignum et indecens divinam personam, ut his imperfectis et inferioribus naturis uniatur; quod autem hujusmodi est, absolute repugnat fieri a Deo, qui summa prudentia et sapientia omnia operatur. Quæ ratio fundata est in Ansel., lib. 2 Cur Deus homo, c. 4 et 5. Respondetur primo, solum probari hoc argumento, quod D. Thomas, supra dixit, non esse in natura irrationali intrinsecam congruentiam, ut assumatur, et ideo Deus nunquam aliquid hujusmodi assumpsit, nisi in ordine ad rationalem naturam. Secundo vero dicitur, quamvis naturæ irrationali desit hæc congruentia, non tamen propterea esse vere ac proprie indecens ut assumatur, quia si Deus hoc faceret, contra nullam virtutem faceret, nec deesset illi modus et ratio propter quam decenter et sapienter id faceret; ad ostendendam, verbi gratia, potentiam suam, et sapientiam humanam confundendam, ut in simili dixit Tertul., in lib. de Carne Christi, c. 4, arguens contra Marcion., qui Deo indignum judicabat, ut de femina carnem assumeret: *Hoc enim, inquit Tertullianus, ita videbitur, si res humano sensu ponderetur, non autem si divino, quia stulta mundi elegit Deus, ut confundat sapientes.* Et idem esset, inquit, si de lupa seu de vacca prodire voluisse. Et ad eundem modum loquitur Gregorius Nyss., in Oratione magna catechetica, c. 27, ubi inquit, posse Deum sine indecentia quamecumque naturam sumere, quia omnes a Deo infinite distant, unde respectu illius fere nihil inter se distant. Quamvis negandum non sit, in una natura majorem congruentiam reperiri quam in alia,

ut diligenter consideranti non appareat obscurum.

10. Responso.—Ultima et obsevior difficultas in hac sententia est, an haec unio ad irrationalenaturam sit possibilis ratione solius materiae, vel etiam ratione formae, seu totius naturae compositae ex materia et forma. Et est ratio dubitandi, quia forma hujusmodi naturae non est forma subsistens, cum in suo esse pendeat a materia, tanquam a sustentante; ergo illa non est capax hujus unionis, quae tantum est ad subsistendum; ergo unio solum potest fieri in materia, ratione cuius istae res materialis subsistunt, ut sumitur ex D. Thoma infra, q. 6, art. 1, ad 2, et clarius q. 2, de Potent. Dei, art. 1. Hæc dubitatio pendet ex metaphysicis questionibus, de modo subsistente harum naturarum, quæ ex materia et forma materiali constant, an sit idem cum sola materia, seu illam tantum proxime et immediate afficiat, et ab illa denominetur totum compositum; an vero sit idem cum tota natura constante materia et forma, et illam adæquate afficiat, atque adeo veluti partialiter identificetur realiter cum materia et forma, et utramque afficiat. De qua re dixi in Disputationibus Metaphysicis, agens de natura et supposito, et infra, in q. 6, iterum ocurreret. Supponendo ergo posterioremodum tanquam probabilem, dicendum consequenter est, naturam irrationalem ita esse assumptibilem a Verbo, ut per unionem Verbum proxime et immediate uniatur et tota naturae, et materiae, et formæ ipsi; quamvis formæ non uniatur secundum se, sed solum ut componit totam naturam. Ita enim omnino censendum est fuisse unitum sanguini, et de cadavere Christi in triduo est id probabileius, quamvis non sit ita certum, quod pertinet ad unionem ipsius formæ cadaveris. Ratio vero est, quia tota natura est quæ trahitur ad subsistendum, et non tantum materia.

11. Neque obstat quod forma hujus naturae non sit subsistens, inde enim solum habetur non uniri secundum se, sed prout componit unam naturam aptam ad subsistendum; differt autem inter formam unitam secundum se, vel solum ratione totius naturae, quod quando priori modo unitur, ex vi illius unionis manebit unita Verbo, etiamsi intelligatur non compenere totam naturam; quomodo dicimus infra uniri animam rationalem, quia est subsistens; at vero quando unitur ratione totius, habet modum unionis pendentem a toto, et ideo non unitur ut quod subsistit, sed

solum ut quo tota natura constituitur, et est apta ad subsistendum.

SECTIO III.

Utrum partes substanciales possint hypostaticè uniri divinae personæ.

1. Questio hæc intelligi debet de partibus præcise sumptis, an assumi possint absque unione totius naturæ, nam de unione ipsarum in toto satis dictum est in præcedenti sectione. Versari autem potest questio de partibus integralibus vel essentialibus physicis; metaphysicæ enim partes nihil ad rem pertinent, quia cum illæ in re non habeant distinctam entitatem nec inter se, nec a toto, non aliter possunt assumi quam in tota natura.

2. Materia prima duplicitate per se assumptibilis sine forma.—Dico primo: materia prima per se assumptibilis est sine forma, atque adeo sine natura integra et completa. Duobus modis potest intelligi hoc fieri; primo, conservando materiam existentem in rerum natura sine ulla forma, et hoc modo uniendo illam Verbo; et hic modus supponit illam questionem physicam, an materia possit conservari sine forma, in qua ego sentio, multo probabilius esse, posse hoc fieri; quia re vera nulla est repugnantia, nec probabilis contradictio, quod breviter declaro: quia materia prima omni forma substantiali carens, licet non habeat actum formale, et hoc sensu dicatur pura potentia, habet tamen suum actum entitativum, et partiale existentiam, in qua potest conservari sine forma, quia, licet fortasse secundum ordinem naturæ a forma pendeat, non tamen pendet ab ipsa, ut causa intrinseca ac formaliter constitutive entitatem ejus. Et ideo potest Deus effective supplere illam dependentiam, sicut supplet in accidente dependentiam a subjecto, quando separatum illud conservat. Posito autem hoc casu, per se evidens est materiam sic existentem posse uniri hypostaticè Verbo, quia talis materia esset subsistens, quamvis subsistentia partiali; hoc autem satis est ut possit hypostaticè assumi, sicut anima rationalis separata assumi potuit, quia subsistens est, licet per modum partis. Imo non desunt qui putent ita factum esse in corpore Christi in triduo; quod ego non probo, ut suo loco dicam.

3. Secundo modo posset intelligi casus hujus conclusionis de ipsa materia existente

in toto, et actu informata per formam, ita ut quamvis materia sit actualiter pars alieijus naturæ, nihilominus Deus uniatur soli materiae, et non immediate ipsi formæ, nec toti naturæ ut sic, sed tantum ratione materiae. Et hoc etiam existimo esse possibile, quia materia, etiam cum actu componit totum, et informatur forma, est entitas subsistens propria subsistentia partiali, quam semper retinet, quamvis forma varietur; sicut retinet suam partiale existentiam, quæ non est existentia in alio sustentante, sed in se et per se; talis enim modus existendi fuit necessarius ipsi materiae, ut posset eadem substare transmutationi formarum; cum ergo materia sit distincta a forma, etiamsi sit illi conjuncta, nulla est repugnantia quod Deus solam materiam assumat ad subsistendum, non assumpta forma, et consequenter non assumpta tota natura. Quin potius in corpore Christi in triduo existimant aliqui, non improbabiliter, ita factum esse, quia non videtur illis necessarium ut forma cadaveris imperfectissima, et quæ statim abicienda erat, immediate uniretur hypostasi Verbi Dei, sed tantum ratione materiae, de quo infra dicetur.

4. De assumptione formæ sine materia.—Dico secundo: forma substantialis separata a materia uniri potest hypostaticè Verbo Dei. Hæc conclusio explicari potest illis duobus modis, quibus præcedens explicata est. Primo, ut forma substantialis actu informans materiam præcise assumatur, non assumpta materia proxime et immediate, et consequenter nec tota natura; et hic modus est quidem possibilis in anima rationali, quia est forma subsistens, etiam cum actu informat corpus, ut infra dicam, et ita procedit illa ratio superius facta de materia; at vero in aliis formis materialibus est res difficilio, et videtur certe probabile non posse ita assumi, quia, cum non sint per se subsistentes, non possunt per se assumi ad subsistendum, nisi per se constituantur separate a materia, ut infra dicam; quamdiu autem sunt unitæ materiae, non videntur capaces subsistentiæ, quia ille modus unionis et informationis intrinseca et essentialiter includit dependentiam formæ informantis a materia, tanquam a sustentante, et ideo non potest forma materialis simul ita informare materiam, et per se subsistere, sicut supra dicebam non posse accidens simul per se esse et inhærente; pari ergo ratione, hæc forma actu informans non videtur per se capax

propriæ unionis hypostaticæ, sed tantum in toto, seu ratione totius naturæ. Et hæc sententia est satis probabilis, quamvis opposita etiam possit probabiliter defendi, eo modo quem statim subjiciam.

5. Secundo ergo potest conclusio intelligi de forma substantiali, separata a materia, et per se constituta, et sic de anima rationali omnino certum et de fide est, separatam posse uniri hypostaticè Verbo; ita enim in triduo factum est, quia illa, natura sua, est per se subsistens; quod vero illa non subsistat ut perfecta natura, sed ut pars tantum, et consequenter quod ejus subsistentia naturalis imperfecta sit, et quasi partialis, non impedit quin Verbo uniri possit, quia illa imperfectio est per accidens ad rationem subsistendi ut sic, et solum se tenet ex parte ipsius naturæ. Et hinc probabilius concluditur, idem fieri posse de potentia absoluta in quacunque forma substantiali, si per se conservetur extra materiam, ut omnes fieri posse concedunt, multo facilius quam accidentia conservantur extra subjectum. Et ratio est, quia forma substantialis sic separata haberet modum per se existendi, qui modus substantialis esset, atque adeo ejusdem rationis cum subsistentia; quamvis ergo hæc forma natura sua non sit subsistens, tamen, de potentia absoluta, separata, est capax veræ subsistentiæ; ergo eadem ratione posset uniri hypostaticè Verbo. Et hinc fit, si eadem forma in diversis locis constitutatur, posse in uno, actu informare materiam, in alio vero, per se esse, vel hypostaticè assumi. Addo denique, quia forma vel natura assumpta non omnino per se est, sed habet modum unionis ad personam assumentem, ideo probabile esse hanc unionem non ita repugnare cum actuali informatione materiae, sicut repugnat modus per se essendi; et ideo probabile est hanc formam, hoc ipso quod capax est hujus unionis hypostaticæ, posse ad illam assumi, etiam si actu informet, quamvis fortasse propriam subsistentiam, seu per se existentiam habere non possit, dum actu informat, in eodem, scilicet tempore et loco, etc. Sic enim supra dicebamus, non posse eamdem naturam simul per se esse, et uniri alteri personæ, quamvis possit simul duabus personis uniri; et hoc modo potest facile defendi prior sensus hujus conclusionis.

6. Dico tertio: pars integralis, ut cor, caput, etc., assumi potest sine aliis partibus. Hæc conclusio intelligi debet de parte actu